

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен "доктор" по: област на висше образование 3. „Социални, икономични и правни науки“, професионално направление: 3.8. Икономика, научната специалност „Организация и управление на производството (по отрасли и подотрасли)“.

Автор на дисертационния труд: Григор Павлов Павлов, редовен докторант към катедра „Мениджмънт и маркетинг“ при Аграрен университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд: Стратегическо планиране на бизнес процесите в лозаро-винарските предприятия

Рецензент: проф. д-р Виолета Динкова Дириманова, Аграрен Университет – Пловдив в област на висше образование: 3. „Социални, икономични и правни науки“, професионално направление: 3.8. Икономика, научната специалност: Организация и управление на производството (селско стопанство и подотрасли) определена за член на научното жури със заповед № РД - 16-480/02.04.2026 год. на Ректора на Аграрен университет.

1. Актуалност на проблема.

Винопроизводството е бизнес, който е една от най-старите и конкурентоспособни индустрии в Европа. Този тип производство както всички останали бизнеси търпи своето развитие и промяна. В условията на глобализация през последните десетилетия, традиционния производител Европа се сблъсква с конкуренцията на „новите играчи“ на световния пазар, а именно Аржентина, Австралия, САЩ, ЮАР, Чили и Нова Зеландия. Тези страни успява да изградят едромащабни производствени мощности и чрез използването на нови технологии и подходи, предоставят на пазара вино с високо качество на определено ниски цени. Разбира се агресивната конкуренция води до промяна на организацията на веригата от стойности на стария континент. Тези процеси са свързани с промяната в сортовия състав на лозята и реорганизиране на цялостния процес на обезпечаване производството и доставката на вино. Лозаро-винарските предприятия са принудени под конкурентен натиск на новите играчи да преосмислят своето място по веригата от стойности и да организират по нов начин своите бизнес процеси, които да им дадат възможност да останат конкурентоспособни както на вътрешния така, и на външния пазар на вино.

В тази връзка представената дисертационна работа е не само иновативна, но и значима за науката и практиката, защото демонстрира с това изследване нови бизнес процеси за организиране предприятията и конкурентоспособността във винопроизводството.

2. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Основният предмет на изследването са бизнес процесите, които протичат в лозаро-винарското предприятие, както и постигнатите ефекти от тези процеси по отношение на ефективност и конкурентоспособност.

Основната цел на дисертационния труд е да анализира бизнес процесите в лозаро-винарските предприятия и да оцени тяхната ефективност. Чрез формулиране и оценяване на основните ефекти от протичащите бизнес процеси в тези производствени структури е предложен стратегически подход за управление на бизнес процесите, който да бъдат ефективни и полезни в бъдеще.

За постигането на набелязаните цели докторанта решава следните научно-изследователски задачи: (1) разработване на научнообоснована методология за анализ и оценка на бизнес процесите в лозаро-винарските предприятия, както и оценка на постигнатите ефекти от тези процеси; (2) анализиране и оценяване на бизнес процеси в лозаро-винарските предприятия и определят степента на конкурентоспособност, която постигат; и също така (3) предлага насоки за подобряване на организацията на бизнес процесите в лозаро-винарските предприятия с оглед постигане и задържане на висока конкурентоспособност на пазара на вино.

Основният подход, който използва да идентифицира и анализира бизнес процесите в изследваните обекти е този на Майкъл Портър т.е. бизнес процесите протичат в предприятието в резултат на неговото включване по веригата от стойности.

Основните методи използвани в дисертационното изследване са: метода на сравнението, метода на експертната оценка, метода на логическия синтез и анализ, метода на графичния анализ. За осъществяване на оценката на постигнатите ефекти от така организирани бизнес процеси в предприятията са използвани статистическите методи – корелационен и регресионен анализ.

3. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Дисертационният труд включва въведение, три глави и заключение, разположени на 133 страници, използвана литература и приложения. Получените резултати от изследването са онагледени с 46 фигури и 2 таблици, които показват прецизност в работата на докторанта и допринасят за по добро разбиране на разработката.

4. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

Направен е обстоен и задълбочен литературен обзор по дадената тема като са показани различни виждания на различни изследователи по разглежданата тема.

Прегледа на литературата е направена в първата глава на 45 страници и включва 103 източника, които анализират обстойно бизнес процесите в лозаро-винарските предприятия. Това показва, че докторанта добре използва литературните източници, за да се запознае в дълбочина с тематиката на дисертационния труд.

Григор Павлов успешно дискутира основните елементи на стратегическото

бизнес планиране и различни стратегии за развитие на лозаро-винарските предприятия. След направеният анализ докторантът определя секторът като консервативен и пазарния успех може да се постигне, чрез съхраняване на традициите, следването на добрите производствени практики и гарантирането на успешно пазарното присъствие както на вътрешния пазар, така и на външния пазар.

Обсъждането на резултатите е направено последователно, компетентно и задълбочено. В обсъждането докторанта умело е съпоставил, сравнил и коментирал получените резултати на база интервютата направени с 33 изследвани лозаро-винарски предприятия. От дисертационния труд се вижда, че докторант може да провежда самостоятелна научна работа и правилно да интерпретира събраната информация. В резултат от направените дискусии и анализ са формулирали изводите и препоръките в дисертацията.

5. Приноси на дисертационния труд.

Получените резултати на дисертационния труд на тема „Стратегическо планиране на бизнес процесите в лозаро-винарските предприятия“ позволява да се оформят следните групи приноси:

Научни приноси

В дисертационния труд, могат да се открият следните научни приноси:

- Разкрити са основните характеристики на стратегическото бизнес планиране, които имат отношение за рационалното организиране на бизнес процесите в изследваните предприятия;
- Разработена е научнообоснована методология за анализ и оценка на бизнес процесите в лозаро-винарските предприятия, както и за оценка на постигнатите ефекти от тези процеси;
- Анализирани и оценени са бизнес процесите в лозаро-винарските предприятия и каква степен на конкурентоспособност постигат;
- Предложени са насоки за подобряване на организацията на бизнес процесите в лозаро-винарските предприятия с оглед постигане и задържане на висока конкурентоспособност на пазара на вино.

Научно-приложни приноси

- Анализирано е, че лозаро-винарските предприятия, които изпълняват повече от 30% от основните бизнес процеси по веригата от стойности имат стабилни пазарни позиции, което им дава възможност устойчиво да развиват своите бизнес процеси;
- Анализирано и оценено е, че предприятията, които се стремят по-голямата част от бизнес процесите да осигуряват самостоятелно постигнат висока конкурентоспособност и съответно ефективност на вложените ресурси.

6. Критични бележки и въпроси.

По отношение на дисертационния труд нямам критични бележки, въпроси и

препоръки.

7. Публикувани статии и цитирания.

Приложени са три самостоятелни публикации пряко свързани с дисертационния труд, с което е покрил изискуемия минимум за придобиване на образователно-квалификационна степен доктор. Също така публикациите осигуряват покриване на националните минимални изисквания.

Няма представен документ за цитиране на статиите.

Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на научените и приложените, от докторанта, различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува **положително** и да присъди на **Григор Павлов Павлов** образователната и научна степен **“доктор”** по научната специалност „Организация и управление на производството (по отрасли и подотрасли)“.

Дата: 21.04.2026 г.
гр. Пловдив

Подписите в този документ са заличени

! в съвръзка с чл.4, т.1 от Регламент (ЕС) 2016/679

(Общ Регламент относно защитата на данни). (ва)